

Burgerschap

Illustraties bij de kerndoelen ... 'Te denken valt aan...'

Primair onderwijs/Speciaal onderwijs

Illustratie bij Kerndoel 19

19A

Sociale en maatschappelijke competenties

- schoolbrede afspraken maken over hoe kennis en vaardigheden over de basiswaarden en de diverse samenleving binnen verschillende leergebieden of projecten zijn geïntegreerd;
- op basis van leerlingenpopulatie en schoolcontext afstemmen welke sociale vaardigheden en kritische denkvaardigheden voor de school belangrijk zijn;
- samen met leerlingen (online) omgangsregels opstellen en hiermee oefenen;
- groepsprojecten, buurtacties of gezamenlijke vieringen organiseren die samenwerking en betrokkenheid versterken.

Illustratie bij Kerndoel 20

20A

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

- omgangsvormen in de klas en op school verbinden met vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit;
- in gesprek gaan met een gastspreker die vertelt hoe mensenrechten hebben bijgedragen aan diens vrijheid en veiligheid;
- een rollenspel spelen of een debat voeren over alledaagse dilemma's waarin vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit botsen;
- klassengesprekken voeren waarin leerlingen oefenen met luisteren, vragen stellen en respectvol communiceren;
- een situatie verbeelden waarin de leerling zich vrij, gelijk behandeld of gesteund voelde, of waarin dat juist ontbrak.

20B

Diversiteit in de samenleving

- thema's zoals levensbeschouwelijke en sociaal-culturele diversiteit bespreken aan de hand van jeugdliteratuur of nieuwsberichten;
- overeenkomsten en verschillen tussen leerlingen in de klas verkennen aan de hand van vragen over belangrijke waarden voor jezelf en voor het gezin waarin je opgroeit;
- dialoog voeren over vooroordelen, discriminatie en uitsluiting;
- een presentatie maken van voorbeelden van gelijkwaardige behandeling in de school of de omgeving van de school;
- samenwerken met leerlingen uit andere jaargroepen of van andere scholen.

Illustratie bij Kerndoel 21

21A Democratische betrokkenheid

- deelnemen aan excursies die de werking van de democratie zichtbaar maken, zoals een bezoek aan het gemeentehuis;
- deelnemen aan educatieve simulaties van inspraak en besluitvorming;
- verkiezingen in de klas of de school organiseren, inclusief een campagne;
- reflecteren op of in beeld brengen van de eigen bijdrage aan besluitvorming in de klas of de school.

21B Maatschappelijke betrokkenheid

- een schema of infographic maken van rollen en taken in de klas;
- een reportage maken om maatschappelijke misstanden onder de aandacht te brengen;
- spreekbeurt houden of werkstuk maken over een mogelijke oplossing voor een actueel maatschappelijk vraagstuk in de eigen omgeving;
- een monument in de omgeving van de school adopteren en onderhouden;
- verhalen beluisteren of lezen over personen die zich inzetten voor de samenleving of een betere wereld.

Onderbouw voortgezet (speciaal) onderwijs

Illustratie bij Kerndoel 18

18A Sociale en maatschappelijke competenties

- schoolbrede afspraken maken over (gast)lessen, themadagen, projectweken en excursies over diversiteit of de werking van de democratische rechtsstaat;
- op basis van leerlingenpopulatie en schoolcontext afstemmen welke sociale vaardigheden en kritische denkvaardigheden voor de school belangrijk zijn;
- samen met leerlingen een poster maken over (online) omgangsregels op school en in de klas;
- acties voor de wijk of schoolomgeving, zoals een schoonmaakactie, een kaartjesactie voor een verzorgingshuis, of een spelletjesmiddag voor kinderen.

Illustratie bij Kerndoel 19

19A Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

- in gesprek met gastsprekers bij wie vrijheid of gelijkwaardigheid in het geding is geweest;
- aan de hand van een documentaire of film in gesprek gaan over verschillende perspectieven op kinder- en mensenrechten;
- een rollenspel spelen of een debat voeren over alledaagse dilemma's waarin vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit botsen;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ reflecteren op gelijke behandeling aan de hand van actuele en herkenbare voorbeelden voor leerlingen; ▪ rap of spoken word maken over de betekenis van vrijheid, gelijkwaardigheid of solidariteit voor het eigen leven.
19B	Diversiteit in de samenleving <ul style="list-style-type: none"> ▪ aspecten van diversiteit bespreken aan de hand van een film of documentaire; ▪ een collage maken over culturen, tradities, waarden, overtuigingen en ervaringen die van invloed zijn op de eigen identiteit; ▪ actuele voorbeelden van vooroordelen, discriminatie en uitsluiting bespreken ten aanzien van afkomst, gender of seksuele oriëntatie; ▪ aan de hand van stellingen reageren op situaties waarin gelijkwaardige behandeling ter discussie staat; ▪ leerlingen van andere scholen interviewen over hun achtergronden, idealen en overtuigingen en reflecteren op overeenkomsten en verschillen.

Illustratie bij Kerndoel 20

20A	Democratische betrokkenheid <ul style="list-style-type: none"> ▪ aan de hand van een rollenspel verschillende aspecten en rollen van een rechtszaak verkennen; ▪ klassenvergadering over een onderwerp dat de leerlingen direct aangaat, zoals een klassenuitje; ▪ burgerinitiatief indienen bij de gemeente over een onderwerp dat relevant is voor jongeren; ▪ verkiezingen in de klas of de school organiseren, inclusief een campagne; ▪ ervaringen van succes en teleurstelling bij inspraak en besluitvorming bespreken.
20B	Maatschappelijke betrokkenheid <ul style="list-style-type: none"> ▪ bijdragen aan de organisatie van maatschappelijke activiteiten binnen of buiten de context van school en hierop reflecteren; ▪ verenigingen en maatschappelijke organisaties in de buurt bezoeken; ▪ verschillende scenario's opstellen om tot mogelijke oplossingen te komen voor een maatschappelijk of duurzaamheidsvraagstuk; ▪ doelgericht inzetten van digitale media om maatschappelijke misstanden onder de aandacht te brengen; ▪ de impact van de persoonlijke leefstijl op de planeet onderzoeken en wat dat betekent voor het eigen handelen.